

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A Budapesti Egyesített Vasutak felszámolása*

Forrás: *Nemzeti Újság*

Bzp.
(Hely)

1921. XI/12
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

385.85

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

A Budapesti Egyesített Vasutak felszámolása

Visszaadják tulajdonosaiknak az egyes vasutakat — A felszámoló bizottság 1923 január 1-ig bevégzi munkáját

Tormay Géza miniszteri biztos nyilatkozata

(A Nemzeti Újság tudósítójától.) Munkatársunk ma felkereste Tormay Géza miniszteri tanácsost, a Budapesti Egyesített Vasutak miniszteri biztosát, aki a vasutak felszámoló munkájáról a következő felvilágosítást adta:

— A székesfőváros tudvalévőleg már évek óta foglalkozik azzal az eszmével, hogy a budapesti közúti vasutak egyesítésének kérdését megoldja. Az erre irányuló törekvések első eredménye az volt hogy a székesfőváros 1911. évben megszerezte a Villamos Városi Vasut részvénytöbbségét, később tárgyalást folytatott a Közúti Vaspálya Társasággal aziránt, miképp lehetne a vasutat az 1923. január 1-ével megállapított beváltási idő előtt a székesfővárosnak átvenni. Ambár ez a tárgyalás eredményre nem vezetett, a beváltási és egyesítési kérdés állandóan napirenden volt. 1918. év őszén a forradalom hangulatát kihasználta a Közúti Vaspálya Társaság egy főmérnöke, aki összeállított néhány olyan felelőtlen egyénnel, aki lelkében már akkor is kommunista volt és az előzetesen felbujtatott személyzetre támaszkodva, az összes budapesti közúti és helyiérdekű vasutat elkommunizálta és egyesítette. Az egyesítést az akkori kormány jóváhagyólag tudomásul vette. A kommunizmus kitörésekor tehát az egyesített vasutaknál már nem is kellett az új elveket érvényre juttatni, mert ezek itt már meg voltak valósítva.

— A proletárdiktatura bukása után a Friedrich-kormány egyik első feladatának látta, hogy a szóban lévő vasutak terén a jogállapotot helyreállítsa. Felajánlotta tehát a részvénytársaságoknak, hogy

a vasutakat saját tulajdonukba és kezelésükbe azonnal vegyék vissza.

A részvénytársaságok azonban tudván azt,

hogy időközben a vasutaknál tekintélyes veszteség keletkezett, a visszavételt megtagadták. Ennek folytán a kormánynak valami ideiglenes megoldásról kellett gondoskodnia, aminek úgy felelt meg, hogy 1921. május 5-én a 3233. számú kormányrendelettel rendezte a vasutak jogviszonyait. Ebben a kormányrendeletben a vasutak felszámolását rendelték el és ebből a célból felszámoló bizottságot alakítottak, egy kiküldött miniszteri biztos vezetésével.

— A közönség e rendelet szellemével és a felszámoló bizottság hatáskörével nincsen kellemképpen tisztában és azt hiszi, hogy a kormányrendelet folytán a részvényeseket károsodás éri. Mindenekelőtt megvilágítom azt, mit jelent tulajdonképpen a felszámolás elrendelése. A Helyiérdekű vasutak az engedélyező lejárta után nem a székesfővárosra háramlanak, hanem az államra. Ezekre nézve a Szentlőrinci helyiérdekű kivételével, amelyről alább lesz szó, az állam beváltási joga csak 1938—40 között nyílik meg, eltérőleg a közúti jellegű vasutaktól, melyek a székesfőváros által máris beválthatók. A jogállapot helyreállításának elvéből következik tehát, hogy ezeket a helyiérdekű vasutakat nem lehetett továbbra is a többi vasutakkal egyesítve kezelni. Ezért a kormány elrendelte, hogy a vasutak, nevezetesen a Budapest-haraszti vonal, a Budapest-szentendrei vonal, a Budapest-gödöllői vonal és a Budapest-nyagytényi, illetőleg törökbálinti vonal a jogos tulajdonosnak, a Budapesti helyiérdekű vasutak r.-t.-nak visszaadassanak. A felszámoló bizottság egyik első feladata volt, hogy ezt a visszaadást foganatosítsa s a Helyiérdekű r.-t. vagyont a többi vagyonkomplexumtól elválassza. Az egyesített kezelés alatt maradtak a Budapesti Közúti Vaspálya

Társaság, a Budapesti Villamos Városi Vasutak r.-t., a Budapest-Ujpest-Rákospalotai Villamos Közúti Vasut r.-t., a Budapest-szentlőrinci helyiérdekű r.-t. vonalai és a Ferenc József földalatti villamos vasut.

— Ezek a vonalak a Szentlőrinci helyiérdekű kivételével

mind a székesfővárosra háramlanak és azokra nézve a fővárosnak beváltási joga van.

A Szentlőrinci az államra háramlík és az állam által bármikor beváltható. A többi négy vasut közül a földalatti vasut a székesfőváros által legkorábban 1948-ban váltható be, míg a többi három vasutat 1923 január 1-én leendő beváltásra a székesfőváros a részvénytársaságoknak már felmondotta.

Arról lehetett volna tehát csak szó, hogy 1923 január 1-ig, mikor a három vasut a székesfőváros tulajdonába megy át, azok a részvénytársaságoknak ideiglenesen ismét visszadassanak, mely esetben valóban föl kellett volna azonnal számolni. Ezek a részvénytársaságok azonban a kereskedelemügyi miniszter felhívására újból kijelentették, hogy ily rövid időre a vasutakat saját kezelésbe átvenni nem hajlandók, épp úgy, mint a proletárdiktatura bukása után sem voltak hajlandók a vasutakat saját kezelésükbe visszavenni. Minthogy pedig a földalatti vasut részvényeinek fele a közúti vaspálya-társaság, másik fele pedig a Villamos városi vasut r.-t. tulajdonában van, a Szentlőrinci összes részvényei pedig ugyancsak a Villamos városi vasut r.-t. tulajdonában vannak, minthogy továbbá a földalatti vasutat azelőtt is mindig a Villamos Városi Vasut r.-t. tartotta üzemben, minthogy végül a Villamos Városi Vasut r.-t. részvényeinek több mint a fele a székesfőváros tulajdonában van, megállapodás jött létre az érdekelt felek között arra nézve is, hogy a földalatti és a Szentlőrinci vasut, melyek különben is a hálózatnak csak kis részét alkotják, egyelőre a többi vasutakkal egyesítve maradjanak. Ennek a két vasutnak a szétválasztására és felszámolására esetleg csak 1923 január 1-én kerül majd a sor, ha-

csak a székesfőváros időközben a tulajdonos vasutrészvénytársaságokkal azok megszerzése iránt meg nem egyezik, vagy pedig az állam, beváltási jogával élve, a Szentlőrincit esetleg meg nem szerzi és a fővárosnak kezelésre át nem adja.

-- A most vázolt körülmények tették szükségessé azt, hogy a felszámoló bizottság, mely az előadottak folytán felszámolási funkcióját valószínűleg csak 1923 január 1-je után fogja ismét folytatni, a 3233. sz. kormányrendelettel arra is megbízást nyert, hogy *egyelőre az egyesített vasutak üzemét vigye.*

Tehát 1923 január 1-éig a felszámoló bizottság tulajdonképpen az egyesített vasutak igazgatóságának tekintendő.

-- Az egyesített vasutak felszámoló bizottsága, illetve igazgatósága azt a célt tűzte ki maga elé, hogy 1923 január 1-én, mikor a vasutak a székesfőváros, illetőleg jogos tulajdonosaik kezébe kerülnek, azok *ugy technikailag, mint pénzügyileg konszolidált állapotba jussanak, időközben a vasutüzemben feltétlenül szükséges fegyelem a személyzet körében újból helyreálltassék és a közönség jogos forgalmi igényei lehetőleg kielégítettessenek.* Az ily irányú állandó és céltudatos működés eredményei máris láthatók és így remélhető, hogy az említett határidőre sikerülni fog e célokat elérni.